

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Christelijke Hogeschool Windesheim
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 10090
8000 GB ZWOLLE

Ontvangen: 11 maart 2025 2025-004--

Datum 11 maart 2025
Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo associate degree opleiding Integraal
Bouwmanagement

Geacht bestuur,

Met de brief van 9 januari 2025, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 9 januari 2025, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de associate degree-opleiding Integraal Bouwmanagement als bekostigde opleiding te verzorgen in Zwolle.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 20 februari 2025, kenmerk 2025-004, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023 (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de associate degree-opleiding Integraal Bouwmanagement als bekostigde opleiding te verzorgen in Zwolle.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2, eerste lid, van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag wel voldoet aan het behoeftecriterium, maar niet voldoet aan het ruimtecriterium.¹ Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het, als bijlage bij dit besluit meegestuurde, advies van de CDHO.

¹ Artikel 6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
50826686

Bijlagen
1

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzendsdatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. E.E.W. Bruins
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Postadres CDHO
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres CDHO
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Onderwerp
Nieuwe opleiding
Christelijke Hogeschool Windesheim
Deeltijd en duale hbo Associate degree
Integraal Bouwmanagement
Zwolle

Kenmerk CDHO
2025-004

Kenmerk aanvrager
2025-0005

Datum
20 februari 2025

Geachte heer Bruins,

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: de commissie) over de aanvraag van de Christelijke Hogeschool Windesheim tot bekostiging van de nieuwe hbo Associate degree Integraal Bouwmanagement in de gemeente Zwolle. De commissie heeft de aankondiging van deze aanvraag in maart 2024 gepubliceerd op haar website (A24-027). De commissie heeft het dossier op 9 januari 2025 ontvangen. Op 20 januari heeft de commissie een zienswijze ontvangen van Saxion Hogeschool. De aanvrager heeft op 4 februari op deze zienswijze gereageerd.

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en de Algemene wet bestuursrecht. Verder heeft de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023 van 28 april 2023 voor de commissie als leidraad gediend.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

De commissie adviseert u om *negatief* te besluiten op het verzoek van de Christelijke Hogeschool Windesheim om de hbo Associate degree (hierna: Ad) Integraal Bouwmanagement als bekostigde opleiding te mogen verzorgen in de gemeente Zwolle. De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criterium a, maar niet aan criterium b in art. 6 lid 1 van de Regeling. De commissie brengt daarom geen advies uit over de RIO- en ISCED-indeling.

1. Omschrijving van de aanvraag

De aanvrager wil de opleiding Integraal Bouwmanagement in de gemeente Zwolle verzorgen. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Associate degree van 120 studiepunten die de aanvrager in deeltijd en duaal wil aanbieden. De aanvrager wil de opleiding in het RIO-onderdeel 'Techniek' en de ISCED-rubriek 'bouwkunde en civiele techniek (0732)'¹ laten opnemen.

De beoogde opleiding leidt professionals op die integraal kunnen samenwerken in de bouwketen en de nieuwste technologie op de bouwplaats kunnen inzetten. De opleiding biedt een technische basis in Bouwkunde, BIM (Building Information Management) en Civiele Techniek, waarbij ook aandacht wordt besteed aan de organisatievormen en processtructuren binnen het bouwproces. Ook wordt binnen de opleiding aandacht besteed aan het ontwikkelen van communicatievaardigheden en persoonlijk leiderschap.

De primaire doelgroep van de opleiding bestaat uit werkende professionals in het bouwdomain met een mbo-4-, havo- of vwo-diploma.

Afgestudeerden van de hbo Ad Integraal Bouwmanagement komen in aanmerking voor functies als BIM coördinator, (ondersteunend) calculator, engineer, ontwerper, projectcoördinator/-leider/-manager, (assistent) uitvoerder en werkvoorbereider.

2. Analyse verwant aanbod

De aanvrager vindt de volgende hbo Ad's "verwant" aan de voorgenomen opleiding:

1. Integraal Bouwmanagement (aangeboden door één instelling²)
2. Bouwkunde (aangeboden door twee instellingen)
3. Civiele Techniek Projectvoorbereiding en -realisatie (aangeboden door één instelling)
4. Bouwtechnisch Medewerker (aangeboden door één instelling)
5. Gebouwgebonden Installatietechniek (aangeboden door één instelling)
6. Bouwmanagement (aangeboden door één instelling)

De commissie begrijpt de term "verwant" als vergelijkbaar met de door de commissie gebruikte term "sterk verwant".

De commissie vindt alle door de aanvrager genoemde hbo Ad's sterk verwant aan de voorgenomen opleiding.

De commissie vindt de hbo Ad Built Environment (aangeboden door twee instellingen) ook sterk verwant. De commissie vindt deze opleiding sterk verwant vanwege de overlap in het curriculum, omdat beide opleidingen dezelfde instroomdoelgroep bedienen en studenten grotendeels voor dezelfde arbeidsmarkt opleiden.

De instroom in de verwante opleidingen is in de afgelopen vijf jaar licht gestegen (zie Bijlage 1).

¹ De commissie constateert dat dit een overkoepelende ISCED detailgroep is.

² Waar de commissie spreekt over "instelling", wordt "bekostigde instelling" bedoeld.

De aanvrager verwacht dat jaarlijks zestien studenten zullen instromen, waarvan elf in de deeltijdopleiding en vijf in de duale opleiding.

3. Beoordeling criterium a

De commissie beoordeelt hieronder de argumentatie van de aanvrager over de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van en opscholingsbehoefte door middel van de hbo Ad Integraal Bouwmanagement.³

De aanvrager vindt de opleidingstypen (1) mbo4 bouw en infra, (2) mbo4 elektro- en installatietechniek en (3) bachelor bouwkunde, civiele techniek en architectuur in ROA's AIS relevant. De commissie laat de prognoses voor de opleidingstypen mbo4 bouw en infra en mbo4 elektro- en installatietechniek buiten beschouwing omdat Ad's in de bachelor-opleidingstypen zijn ondergebracht.

De commissie vindt met de aanvrager het opleidingstype bachelor bouwkunde, civiele techniek en architectuur relevant omdat hierin de meeste sterk verwante opleidingen zijn opgenomen. ROA typeert de vooruitzichten in 2028 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als goed en verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Bijlage 2, Tabel 1).

De aanvrager doet verder een beroep op de prognoses voor de opleidingssubsectoren mbo4 techniek, bouw en procesindustrie en bachelor techniek en ict in de arbeidsmarktregio Zwolle. De commissie is van mening dat de opleidingssubsectoren in het AIS te veel niet en nauwelijks relevante opleidingen bevatten. Daardoor geven ze geen representatief beeld van de specifieke arbeidsmarkt waar afgestudeerden van de voorgenomen opleiding werkzaam zullen zijn. Om deze reden laat de commissie de prognoses voor opleidingssubsectoren buiten beschouwing.

De commissie concludeert dat de prognoses die zijn opgenomen in ROA's AIS voor het opleidingstype dat relevant is voor de onderhavige opleiding een positief beeld geven van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Integraal Bouwmanagement.

De aanvrager heeft verder verwezen naar een bron van het UWV die specifiek gericht is op de bouwsector.⁴ Uit de publicatie komt naar voren dat een grote vraag naar personeel bestaat. Na een afname van het aantal vacatures in 2020 door de coronacrisis stonden er in 2021 en 2022 respectievelijk 55.000 en 52.000 vacatures open bij bouwbedrijven. In 2023 kwam dit aantal uit op 51.000 vacatures en in 2024 werd ongeveer hetzelfde aantal verwacht. Deze aantallen liggen hoger dan in 2018 en 2019, toen de vraag naar personeel ook groot was. Er is ook een spanningsindicator voor bouwberoepen⁵ in de publicatie opgenomen. In de periode 2018-2023 was sprake van een zeer krappe arbeidsmarkt: alleen in 2020 ten tijde van de coronacrisis was sprake van een verminderde krapte. De commissie constateert dat uit de bron naar voren komt dat in de bouwsector in de

³ De commissie betreft ambtshalve de arbeidsmarktprognoses in het AIS van het ROA (<https://roastatistics.shinyapps.io/AIS2028>) en de gegevens uit de Spanningsindicator van het UWV (www.werk.nl/arbeidsmarkt/informatie/dashboards). De commissie hanteert altijd de meest actuele gegevens.

⁴ 'Bouw in Beeld' (UWV 2024, p. 4 en 5)

⁵ Deze spanningsindicator wijkt af van de eerder besproken spanningsindicator, waar de relevante beroepsgroepen zijn ondergebracht in de beroepsklasse technische beroepen in plaats van bouwberoepen.

afgelopen vijf jaar een groot aantal vacatures openstond en sprake was van een krappe tot zeer krappe arbeidsmarkt. De commissie merkt verder op dat afgestudeerden van de beoogde opleiding niet voor alle beroepen binnen de beroepsklasse bouwberoepen in aanmerking komen. De commissie is van mening dat de bron een licht positieve indicatie biedt van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleiding.

De aanvrager stelt daarnaast dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in aanmerking komen voor enkele beroepen die zijn opgenomen in de lijst van kansrijke beroepen van het UWV.⁶ Het betreft de volgende beroepen op middelbaar beroepsniveau/niveau gespecialiseerd vakmanschap: (1) Werkvoorbereiders en calculatoren grond-, weg- en waterbouw, (2) Tekenaars grond-, weg- en waterbouw, (3) (Hoofd)uitvoerders bouw en installatietechniek, (4) Werkvoorbereiders en calculatoren bouw en installatietechniek, (5) Tekenaars bouwkunde en BIM modelleurs en (6) Bouwkundig inspecteurs, opzichters en adviseurs (EPA- en BENG adviseurs). Hoewel het beroepen op middelbaar beroeps- of gespecialiseerd vakmanschapsniveau betreft, vloeit uit de bron voort dat deze beroepen ook op hoger beroepsniveau kunnen worden uitgeoefend. De commissie is van mening dat uit de bron een kwalitatieve behoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding naar voren komt.

De aanvrager doet verder een beroep op een bron over de ontwikkelingen op de landelijke bouwmarkt.⁷ In het rapport wordt gesteld dat in de periode Q1 van 2016 tot en met Q2 van 2023 de vacaturegraad in de bouwnijverheid vele malen hoger was dan het gemiddelde in Nederland. Dit is volgens de aanvrager te verklaren door de vervangingsvraag werkgelegenheid vanwege pensionering of arbeidsongeschiktheid en de extra arbeidsvraag in de bouw in aantal arbeidsjaren in de periode 2024-2027. Deze loopt de komende jaren fors op. Vanaf 2026 zal de werkgelegenheidsvraag in lijn met het productiebeeld naar verwachting weer aantrekken. Uiteindelijk zijn er in 2027 per saldo 6.000 arbeidsjaren meer nodig in de bouw ten opzichte van 2023. De commissie constateert dat de vacaturegraad in de bouwnijverheid in de periode 2016-2023 aanzienlijk hoger was dan gemiddeld in Nederland. Dit biedt een indicatie van een behoefte aan afgestudeerden van de opleiding.

De aanvrager geeft aan dat de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in de provincie Overijssel⁸ afwijken van het landelijke beeld. De verwachting is dat de werkgelegenheid in Overijssel in de periode 2023-2027 per saldo ongeveer gelijk blijft vanwege de productiekrimp. De aanvrager beschrijft dat op de landelijke arbeidsmarkt in de periode 2023-2027 58.000 arbeidskrachten nodig zijn, gemiddeld meer dan 11.000 per jaar. Dit is veel minder dan de behoefte van gemiddeld 20.000 in 2021 en 2022. In Overijssel zijn er vanwege de natuurlijke uitstroom de komende jaren nog wel nieuwe arbeidskrachten nodig, circa 3.700 nieuwe arbeidsjaren in de periode 2023-2027. De commissie constateert dat er in tegenstelling tot de landelijke bouwmarkt in de provincie Overijssel nog wel wat nieuwe arbeidskrachten nodig zijn. Dit biedt een indicatie van een regionale behoefte aan afgestudeerden van de beoogde hbo Ad Integraal Bouwmanagement.

⁶ De publicatie 'Kansrijke beroepen 2024-2025' (UWV 2024, p. 3)

⁷ Het rapport 'Trends op de bouwmarkt 2023-2027' (Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) 2023, p. 6 en 7)

⁸ Het rapport 'Regionale bouweconomie Overijssel' (Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) 2023, p. 32)

De aanvrager verwijst ten slotte naar een arbeidsmarktonderzoek dat is uitgevoerd door Tien Organisatieadvies.⁹ Het onderzoek bestaat uit een werkgeversenquête en interviews met werkgevers. De werkgeversenquête is ingevuld door 109 respondenten afkomstig van organisaties binnen de sector bouw. Een lijst met respondenten, de functies die zij uitoefenen en de antwoorden die zij hebben gegeven is als bijlage aan het dossier toegevoegd. De enquête is uitgevoerd in de periode juni tot en met september 2024. In het onderzoek wordt aangegeven dat de werkgevers allemaal een leidinggevende functie hebben en/of een rol spelen bij het aannemen en/of opscholen van medewerkers. Daarnaast zijn de respondenten ontdubbeld.

Het merendeel van de organisaties is gevestigd in Overijssel. Enkele organisaties zijn gevestigd in Gelderland, Friesland, Groningen en Drenthe. Het merendeel van de organisaties bestaat uit 11-50 medewerkers (40%), gevolgd door organisaties met 51-250 medewerkers (31%), organisaties met 1-10 medewerkers (15%) en organisaties met meer dan 250 medewerkers (14%). Er is aan de werkgevers gevraagd of zij behoefte hebben aan medewerkers die de beoogde opleiding hebben afgerond. Voor de deeltijdopleiding geeft 64% van de werkgevers aan deze behoefte (misschien) te hebben en voor de duale opleiding geeft 90% van de werkgevers aan deze behoefte (misschien) te hebben. Van de werkgevers (n=70) die hebben aangegeven (misschien) behoefte te hebben aan opscholing van personeel door middel van de deeltijdopleiding bedraagt de jaarlijkse behoefte minimaal 69 en maximaal 128 op te scholen medewerkers. Van de werkgevers (n=98) die hebben aangegeven (misschien) behoefte te hebben om nieuwe werknemers door middel van de duale variant op te leiden bedraagt de jaarlijkse behoefte minimaal 121 en maximaal 223 op te leiden werknemers. De commissie vindt het onderzoek valide, navolgbaar en relevant. De commissie concludeert dat de enquête blijk geeft van een opscholingsbehoefte en een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Het arbeidsmarktonderzoek bestaat daarnaast uit vijftien interviews met regionale werkgevers. De gespreksleidraad en de functie en organisatie van de geïnterviewden zijn toegevoegd aan het onderzoek. De deelnemers aan de interviews hebben niet deelgenomen aan de enquête. De verslagen van de gesprekken zijn toegevoegd als bijlage. In het onderzoek wordt aangegeven dat de geïnterviewden invloed hebben op het personeelsbeleid van de organisatie. Alle geïnterviewden wijzen op de toenemende krapte in de bouwmarkt, waarbij met name behoefte bestaat aan uitvoerende functies op het niveau van de beoogde opleiding. Alle geïnterviewden geven aan de komst van de beoogde opleiding een goed idee te vinden.

Acht organisaties zijn geïnteresseerd in zowel de deeltijd- als de duale variant van de opleiding, vier organisaties hebben alleen behoefte aan de deeltijdvariant en drie organisaties hebben alleen behoefte aan de duale variant. Voor de deeltijdvariant komt een behoefte naar voren van 21 op te scholen medewerkers per jaar en daarnaast een behoefte van 40 op te scholen medewerkers zonder nader gespecificeerde tijdsaanduiding. Dit komt binnen een periode van vijf jaar neer op circa 29 op te scholen medewerkers. Voor de duale variant bestaat een vraag van circa 48 medewerkers per jaar en daarnaast een behoefte van 6 nieuwe medewerkers zonder nader gespecificeerde tijdsaanduiding. Dit komt binnen een periode van vijf jaar neer op circa 49 medewerkers per jaar voor de duale variant van de beoogde opleiding.

De commissie vindt de interviews valide, navolgbaar en relevant. De commissie concludeert dat de

⁹ 'Eindrapport Doelmatigheidsonderzoek Associate degree Integraal Bouwmanagement' (Tien Organisatieadvies 2024)

interviews blijken geven van een opscholingsbehoefte en een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Op basis van deze bronnen concludeert de commissie dat de arbeidsmarktbehoefte is aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a (art. 6 lid 1) van de Regeling.

4. Beoordeling criterium b

4.1 Noodzaak nieuwe opleiding

De aanvrager onderbouwt de noodzaak aan de opleiding in de eerste plaats door te verwijzen naar de landelijke en regionale arbeidsmarktbehoefte die onder criterium a naar voren is gekomen. Daarnaast stelt de aanvrager dat zij geen verwante Ad's aanbiedt waarbinnen de opleiding kan worden ondergebracht. De hbo bacheloropleidingen Bouwkunde en Civiele Techniek worden alleen in voltijd aangeboden en binnen dit aanbod is het volgens de aanvrager niet mogelijk om een ander niveau aan te bieden, noch een andere opleidingsinhoud.

De aanvrager stelt verder dat de Hogeschool Rotterdam eveneens een hbo Ad Integraal Bouwmanagement in deeltijd aanbiedt, maar dat de opleiding ver buiten het verzorgingsgebied van de aanvrager wordt aangeboden. De hbo Ad Bouwkunde van de aanvrager zelf en van Saxion Hogeschool verschilt volgens de aanvrager in die zin dat zij zich volledig op bouwkunde richt en niet op de combinatie bouwkunde en civiele techniek. De beoogde opleiding is meer gericht op het bijbrengen van (bouw-)proceskennis (onder andere contract- en procesmanagement), de integraliteit tussen vakgebieden wordt meer benadrukt en het leren werken met BIM vormt een belangrijk onderdeel van de opleiding. De commissie beschouwt de opleidingen Bouwkunde en Integraal Bouwmanagement als sterk verwant en is van mening dat de aanvrager onvoldoende heeft onderbouwd waarom de beoogde opleiding niet binnen de bestaande opleiding Bouwkunde in Almere van de aanvrager zelf of van Saxion Hogeschool in Enschede kan worden ondergebracht. De commissie vindt de verschillen tussen de opleidingen niet dusdanig groot dat de opleiding Integraal Bouwmanagement als zelfstandige opleiding dient te worden aangeboden. De commissie constateert derhalve dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat het noodzakelijk is om de beoogde vernieuwing als nieuwe opleiding vorm te geven.

4.2 Aansluiting instellingsprofiel

De aanvrager stelt dat de hbo Ad Integraal Bouwmanagement goed aansluit op het instellingsprofiel.¹⁰ In het instellingsplan zijn drie ambities te onderscheiden: dichterbij de wereld (werken aan een betere wereld), dichterbij elkaar (welzijn van studenten en medewerkers) en dichterbij jezelf (zelfregie). De beoogde opleiding sluit hier volgens de aanvrager op aan, omdat een grote regionale vraag vanuit werkgevers bestaat naar afgestudeerden van de hbo Ad Integraal Bouwmanagement. Ook ziet de aanvrager dat werknemers graag een opleiding in de eigen regio willen volgen, zowel voor opscholing door middel van de deeltijddopleiding als door middel van een duale opleiding.

De aanvrager is van mening dat ook andere instellingen de beoogde opleiding zouden kunnen aanbieden, maar dat de aanvrager – anders dan de aanbieders van de sterk verwante opleidingen -

¹⁰ 'Dichterbij - Instellingsplan 2023-2028' (Christelijke Hogeschool Windesheim 2023)

een zeer sterke positie in de regio Zwolle heeft en een intensieve samenwerking heeft met de arbeidsmarktpartners in deze regio.

De commissie merkt op dat het profiel van de Christelijke Hogeschool Windesheim dusdanig breed is dat vrijwel iedere opleiding zou kunnen aansluiten op het instellingsprofiel.

. De commissie vindt dat de opleiding ook aansluit op de profielen van andere instellingen, maar ziet geen zwaarwegende reden om te concluderen dat de voorgenomen opleiding beter aansluit op het profiel van een andere instelling.

4.3 Conclusies commissie

Op grond van het bovenstaande constateert de commissie dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat de aanvraag voldoet aan criterium b (art. 6 lid 1) van de Regeling. Volgens de commissie is niet aangetoond dat de beoogde opleiding niet vormgegeven kan worden in het bestaand (sterk) verwant aanbod. Aangezien de aanvrager niet heeft aangetoond dat er ruimte bestaat voor de voorgenomen opleiding in het bestaande opleidingsaanbod, geeft de commissie geen advies over de RIO- en ISCED-indeling.

5. Afstemming en zienswijzen

De aanvrager geeft aan afstemming en samenwerking te hebben gezocht met verschillende aanbieders van verwante opleidingen. In het Landelijk Overleg van het domein Built Environment is eind februari 2024 het voornemen om de beoogde opleiding aan te bieden besproken. De aanvrager heeft de notulen van het overleg als bijlage bij het aanvraagdossier opgenomen. Vervolgens heeft de aanvrager met de aanbieders van verwante opleidingen afstemming gezocht. De meeste hogescholen hebben geen bezwaar tegen de komst van de voorgenomen opleiding. Alleen Saxion Hogeschool en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen beschouwen de hbo Ad Integraal Bouwmanagement als mogelijk concurrerend en hebben aangegeven te overwegen een zienswijze in te dienen.

Vanaf 9 januari is op de website van de commissie kennisgegeven van de aanvraag van de Christelijke Hogeschool Windesheim tot bekostiging van de nieuwe hbo Associate degree Integraal Bouwmanagement in de gemeente Zwolle. Hiermee is aan belanghebbenden de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Op 20 januari is er een zienswijze ingediend door Saxion Hogeschool.

Saxion Hogeschool stelt in haar zienswijze dat de door haar aangeboden hbo Ad Bouwkunde opleidt voor dezelfde beroepen (met name werkvoorbereiders, uitvoerders en calculators) en dat het onderwijsprogramma grote gelijkenis vertoont met dat van de beoogde hbo Ad Integraal Bouwmanagement van de aanvrager. Saxion Hogeschool is verder van mening dat de civieltechnische componenten van de opleiding Integraal Bouwmanagement en de focus op het BIM proces uitstekend zouden kunnen worden vormgegeven binnen de eigen opleiding Bouwkunde, gelet op de soortgelijke leerresultaten van beide opleidingen.

Saxion Hogeschool merkt daarnaast op dat de instroom in de verwante bouwgerelateerde opleidingen laag is en zelfs afneemt. Uitbreiding van het aanbod zal volgens Saxion Hogeschool dan ook een negatief effect hebben op de instroom in het bestaande verwante aanbod. Saxion

Hogeschool constateert dat een grote overlap met het verzorgingsgebied van de hbo Ad Bouwkunde bestaat, omdat het verzorgingsgebied van de aanvrager de provincies Overijssel, Gelderland en Drenthe omvat. Saxion Hogeschool geeft aan bang te zijn voor verdringing als de aanvrager met de hbo Ad Integraal Bouwmanagement start. Zij is ten slotte van mening dat de aanvrager de instellingsplannen van de aanbieders van verwante opleidingen onvoldoende kritisch heeft vergeleken met het eigen instellingsplan en daarmee niet heeft onderbouwd waarom de beoogde opleiding beter bij hen en niet bij een andere instelling, zoals Saxion Hogeschool, vormgegeven kan worden.

De commissie heeft de aanvrager op 23 januari op de hoogte gesteld van de inhoud van de zienswijze van Saxion Hogeschool en haar de gelegenheid gegeven om binnen tien werkdagen na ontvangst een reactie te geven. De aanvrager heeft op 4 februari gereageerd.

De aanvrager stelt in haar reactie op de zienswijze dat de beoogde opleiding geen overlap vertoont met de hbo Ad Bouwkunde van Saxion Hogeschool, maar juist een aanvulling vormt op het bestaande opleidingsaanbod. De voorgenomen hbo Ad Integraal Bouwmanagement heeft volgens de aanvrager een andere inhoudelijke focus, waarbij elementen uit de bouwkunde en civiele techniek worden gecombineerd met onderwerpen als contractbeheer, digitalisering (BIM) en samenwerking binnen de bouwketen. De beoogde opleiding is hiermee multidisciplinair van opzet en richt zich specifiek op werkende mbo'ers die moeten kunnen werken met moderne contractvormen en innovatieve aanbestedingsmethoden.

In haar zienswijze geeft Saxion Hogeschool aan dat civieltechnisch medewerkers ook kunnen instromen in de hbo Ad Bouwkunde. De aanvrager ontkent dit niet, maar stelt dat zij niet verwacht dat dit in de praktijk zal gebeuren. De hbo Ad Bouwkunde van Saxion Hogeschool biedt daarvoor volgens de aanvrager te weinig civieltechnische componenten. Ook het landelijk opleidingsprofiel van de hbo Ad's Bouwkunde en Integraal Bouwmanagement beschouwt beide opleidingen als afzonderlijke opleidingen.

De aanvrager is, anders dan Saxion Hogeschool, van mening dat de komst van de beoogde opleiding geen negatief effect zal hebben op de instroom in verwante opleidingen in het algemeen en de hbo Ad Bouwkunde in het bijzonder. De voorgenomen hbo Ad Integraal Bouwmanagement richt zich op werkende mbo'ers die zich willen aanpassen aan de veranderende eisen in de bouw- en infra-sector, onder meer op het gebied van digitalisering en samenwerkings- en contractvormen. Deze doelgroep wordt volgens de aanvrager momenteel onvoldoende bediend door de bestaande verwante hbo Ad-opleidingen. De aanvrager stelt verder dat de vraag naar bouw- en infraprofessionals met een combinatie van technische en managementvaardigheden groot is, zowel in de regio Zwolle als op landelijke schaal.

De aanvrager geeft daarnaast aan dat het verzorgingsgebied van de Christelijke Hogeschool Windesheim voor het grootste deel op meer dan 60 kilometer van Enschede is gesitueerd. De aanvrager is om deze reden niet bang voor een kannibaliserend effect van de beoogde opleiding op de instroom. De aanvrager ziet de start van de hbo Ad Integraal Bouwmanagement juist als een verrijking van het opleidingsaanbod en als een mogelijkheid om de doorstroom van het mbo naar het hbo te versterken.

De aanvrager legt in haar zienswijze verder uit dat in het aanvraagdossier wordt gesteld dat de gehele provincie Overijssel als verzorgingsgebied wordt gezien, maar dat zij specifiek de regio Zwolle bedoeld heeft. De aanvrager richt zich bij de werving van studenten op de regio Zwolle en de

noordelijke provincies. De aanvrager betoogt dat de hbo Ad Integraal Bouwmanagement tot stand is gekomen in samenwerking met regionale bedrijven en instellingen. Volgens de aanvrager bevestigt dit de behoefte aan een opleiding met een multidisciplinair karakter, waarin zowel bouwkundige als civieltechnische uitdagingen worden aangepakt. Door de inhoudelijke verschillen tussen beide opleidingen verwacht de aanvrager niet dat – zelfs als er al sprake zou zijn van een deels geografische overlap van de verzorgingsgebieden - potentiële studenten alleen op basis van afstand een keuze voor de ene of andere opleiding maken.

Wat betreft de stelling van Saxion Hogeschool dat de vernieuwing ook binnen het bestaande onderwijsaanbod tot stand kan worden gebracht stelt de aanvrager dat hiermee het onderscheidende profiel van de hbo Ad Integraal Bouwmanagement niet duidelijk zichtbaar wordt. De aanvrager geeft aan dat dit ook de reden is waarom zij niet kiest voor een nieuwe vestigingsplaats van de hbo Ad Bouwkunde in Zwolle naast die in Almere, maar voor een nieuwe opleiding met een eigenstandig profiel.

De commissie stelt voorop dat zij voorstander is van een goede samenwerking tussen de instellingen en betreurt dat de mogelijkheid tot afstemming voorafgaand aan de indiening van de aanvraag niet heeft geleid tot een voor alle partijen bevredigende uitkomst.

De commissie is van mening dat de hbo Ad's Integraal Bouwmanagement en de Ad Bouwkunde sterk verwant zijn aan elkaar en dat de aanvrager onvoldoende heeft onderbouwd waarom het noodzakelijk is om de voorgenomen opleiding naast de bestaande Ad te realiseren.

Daarnaast concludeert de commissie dat de voorgenomen opleiding waarschijnlijk een onevenredig nadelig effect heeft op de instroom in de sterk verwante opleiding van Saxion Hogeschool, omdat deze instroom al zeer beperkt is en verder afneemt.

Conclusie

Gelet op het voorgaande adviseert de commissie u om *negatief* te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage 1: afbakening verwant aanbod (Bron: DUO)

Opleiding	Instelling	'19-'20			'20-'21			'21-'22			'22-'23			'23-'24		
		VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU
Ad Integraal Bouwmanagement (80121)	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Dordrecht										3	12		4	18	
	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam		65			74			56			58			45	
Ad Bouwkunde (80034)	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Almere			30			34			31			37			32
	Saxion Hogeschool (23AH), Enschede					15			24			15			12	
Ad Civiele Techniek Projectvoorbereiding en -realisatie (80016)	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem		63			44			40			49			38	
Ad Bouwtechnisch Medewerker (80125)	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem		7			6			18			13			16	
Ad Gebouwgebonden Installatietechniek (80159)	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem		5			27			15			13			25	
Ad Bouwmanagement (80164)	Hogeschool Utrecht (25DW), Amersfoort				17			26	8		23	13		32	18	
Ad Built Environment (80154)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	26			36			34			52			70		
	HZ University of Applied Sciences (21MI), Roosendaal	20			26			14			18			43		
Totaal eerstejaarsinstroom		46	140	30	79	166	34	74	161	31	96	173	37	149	172	32

Bijlage 2: tabellen arbeidsmarktprognoses (Bron: ROA, AIS)

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype bachelor bouwkunde, civiele techniek en architectuur

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Indicator	Typering
Bachelor - bouwkunde, civiele techniek en architectuur	verwachte uitbreidingsvraag tot 2028	500	1	0,1		laag
Bachelor - bouwkunde, civiele techniek en architectuur	verwachte vervangingsvraag tot 2028	23800	28	4,2		hoog
Bachelor - bouwkunde, civiele techniek en architectuur	verwachte baanopeningen tot 2028	24300	29	4,3		hoog
Bachelor - bouwkunde, civiele techniek en architectuur	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2028	15200	18	2,8		gemiddeld
Bachelor - bouwkunde, civiele techniek en architectuur	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2028				0,96	groot
Bachelor - bouwkunde, civiele techniek en architectuur	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2028				0,96	goed

Tabel 2. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep technici bouwkunde en natuur

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Indicator	Typering
Technici bouwkunde en natuur	verwachte uitbreidingsvraag tot 2028	-10000	-8	-1,3		erg laag
Technici bouwkunde en natuur	verwachte vervangingsvraag tot 2028	15000	11	1,8		laag
Technici bouwkunde en natuur	verwachte baanopeningen tot 2028	15000	11	1,8		laag
Technici bouwkunde en natuur	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2028				0,82	groot

Tabel 3. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep productieleiders industrie en bouw

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Indicator	Typering
Productieleiders industrie en bouw	verwachte uitbreidingsvraag tot 2028	-4700	-8	-1,3	0	erg laag
Productieleiders industrie en bouw	verwachte vervangingsvraag tot 2028	9100	15	2,3	0	gemiddeld
Productieleiders industrie en bouw	verwachte baanopeningen tot 2028	9100	15	2,3	0	laag
Productieleiders industrie en bouw	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2028	0	0	0	0,862	groot